

- pharmacologic observations of the effects of ajmaline in chronic atrial fibrillation. *Clin. Pharmacol. Ther.* **4**, 315.
- ⁵HOHNLOSER, E. (1960) Beitrag zur Ajmalintherapie der Rhythmusstörungen des Herzens. *Med. Klin.* **55**, 550.
- ⁶KLEINSORGE, H. (1959) Klinische Untersuchungen über die Wirkungsweise des Rauwolfia-Alkaloids Ajmalin bei Herzrhythmusstörungen, insbesondere der Extrasystolie. *Med. Klin.* **54**, 409.
- ⁷KLEINSORGE, H. en S. STRAUBING (1960) Vergleichende Untersuchungen der inotropen Herzwirkung von Ajmalin und Procainamid. *Klin. Wschr.* **38**, 290.
- ⁸KLEINSORGE, H. en E. VÖLKNER (1960) Behandlung der Herzrhythmusstörungen mit dem Rauwolfia-Alkaloid Ajmalin. *Münch. med. Wschr.* **102**, 2353.
- ⁹PETTER, A. en K. ZIPF (1962a) Zur antifibrillären Herzwirkung von Ajmalin, Brom-Ajmalin, Chinidin und Novocainamid. *Naunyn-Schmiedeberg's Arch. exp. Path. Pharmak.* **243**, 519.
- ¹⁰PETTER, A. en K. ZIPF (1962b) Einfluss der extracellulären Kalium-Konzentration auf die Kontraktionsstärke des isolierten Vorhofs nach Ajmalinverbehandlung. *Naunyn-Schmiedeberg's Arch. exp. Path. Pharmak.* **243**, 566.
- ¹¹RENSCHLER, H. E. en J. HAMM (1961) Klinische Erfahrungen mit Ajmalin. *Med. Welt (Berl.)* **43**, 2238.
- ¹²SCHLELER, F. (1962) Tierexperimentelle Untersuchungen über die Steigerung der Ajmalinempfindlichkeit nach Digitalisvorbehandlung. *Naunyn-Schmiedeberg's Arch. exp. Path. Pharmak.* **244**, 71.
- ¹³SCHLELER, F., R. SCHRÖDER en O. BRAHMS (1960) Erfahrungen mit Ajmalin bei der Behandlung von Rhythmusstörungen des Herzens. *Dtsch. med. Wschr.* **85**, 1536.
- ¹⁴SCHOEN, R. en R. SCHRÖDER (1962) Herzrhythmusstörungen bei Behandlung mit Herzglykosiden. *Med. Welt (Berl.)* **36**, 1865.
- ¹⁵SOLLMANN, T. (1957) *A manual of pharmacology*. 8e druk.
- ¹⁶VÖLKNER, E. (1960) Kasuistischer Beitrag zur Behandlung der paroxysmalen Tachycardie mit Ajmalin. *Med. Klin.* **55**, 266.
- ¹⁷VÖLKNER, E., J. GESSNER, H. L. KÖLLING en R. SEMISCH (1960) Anwendung des Rauwolfia-Alkaloids Ajmalin zur Prophylaxe der Herzrhythmusstörungen bei Herzkatheteruntersuchungen. *Z. Kreisf.-Forsch.* **49**, 961.
- ¹⁸ZIPF, K. (1958) *Pharmakologie des Ajmalin*. Rauwolfia-Symposium Velden.

Maart 1964

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; deze behoudt zich het recht voor, de stukken te bekorten)

NUTTIGE NOTITIES

In het nummer van 20 juni jl. begint op bl. 1219 de conferentie met de woorden van Patholoog-anatoom II. U zult kunnen begrijpen dat het verslag dezer conferentie, in goed vaderlandse stijl doorspekt met ethiek en collegiale wellevendheid, mij onbedwingbaar nieuwsgierig heeft gemaakt naar de woorden van Patholoog-anatoom I, die ik niet heb kunnen vinden. In gespannen afwachting van uw antwoord verblijf ik,

Haarlem, 19 juni 1964

A. A. HARTMAN

In de „Nuttige Notities” worden onze stafbesprekingen zo nauwkeurig mogelijk weergegeven. Natuurlijk wordt er „bijgewerkt” en „geschaafd”. Een spreker krijgt zo wel eens

woorden in de mond gelegd die hij eigenlijk niet heeft gebruikt; de strekking van zijn betoog daarentegen wordt zorgvuldig gehandhaafd. Wie aan de discussie niet deelneemt, komt evenmin in de Nuttige Notitie. Een uitzondering wordt slechts gemaakt, wanneer bij een nabespreking iets naar voren komt, dat verhelderend werkt en de waarde van de Nuttige Notitie dus verhoogt.

De woordvoerders blijven naamloos, omdat het naar onze mening niet om personen gaat, maar om hun uitspraken. Natuurlijk is van betekenis, uit welke hoek een opmerking komt. De sprekers worden derhalve aangeduid door opgave van hun functie in ons ziekenhuis. Wij beschikken echter over duo's en zelfs over een trio. Op grond daarvan gebruiken wij de cijfers I, II, enz., berustend op de anciënniteit van de betrokkenen.

In Nuttige Notitie Nr. 36 ging het om een operatiepreparaat dat door patholoog-anatoom II was bestudeerd. Hij was dus de man die het in de stafvergadering bracht. Patholoog-anatoom I nam aan de discussie niet deel en werd dus niet vermeld.

Ten overvloede zij nogmaals opgemerkt dat wij bij een discussie in dit *Tijdschrift* wel degelijk in het openbaar treden. Briefschrijvers hebben immers recht erop te weten, met wie zij te maken hebben.

Arnhem, 26 juni 1964

Chirurg I: H. R. BAX

GEWICHT EN LENGTE VAN PASGEBOREN JONGENS EN MEISJES

Naar aanleiding van de artikelen over lengtegroei (SCHWARZ 1964; VAN DER WERFF TEN BOSCH en ENTHOVEN 1964) gaarne een vraag.

Op bl. 1175 staat: „Bekend is, dat pasgeboren jongens in het algemeen groter zijn dan meisjes”. Op bl. 1182 staat: „Het merkwaardige feit doet zich voor, dat meisjes bij de geboorte niet alleen gemiddeld zwaarder en langer zijn dan jongens, . . .”. Wat is uw mening?

Literatuur: SCHWARZ, F. (1964) *Ned. T. Geneesk.* **108**, 1182. — WERFF TEN BOSCH, J. J. VAN DER en R. ENTHOVEN (1964) *Ned. T. Geneesk.* **108**, 1174.

Soesterberg, 13 juni 1964

A. TH. M. SPLINTER

De meest recente gegevens over gewicht en lengte van jongens en meisjes bij de geboorte zijn vermoedelijk de volgende, ontleend aan FALKNER e.a. (1958).

	Aantal kinderen	P ₅	Gemiddelde	P ₉₅
<i>Gewicht (kg)</i>				
Londen, jongens	96	2,67	3,46	4,30
Londen, meisjes	93	2,31	3,23	3,99
Zürich, jongens	205	2,47	3,36	4,20
Zürich, meisjes	199	2,46	3,27	4,09
<i>Lengte (cm)</i>				
Zürich, jongens	205		50,5 (S.D. 2,2)	
Zürich, meisjes	196		49,8 (S.D. 2,2)	

Literatuur: FALKNER, F., M. P. PERNOT-ROY, H. HABICH, J. SÉNÉGAL en G. MASSÉ (1958) Some international comparisons of physical growth in the two first years of life. *Courrier* **8**, 1.

Leiden, 19 juni 1964

J. J. VAN DER WERFF TEN BOSCH

In mijn artikel is inderdaad een fout geslopen. De gewraakte zinsnede (bl. 1182, rechter kolom, regel 13 v.b.) zou moeten luiden: . . . hoewel meisjes bij de geboorte iets minder lang en zwaar zijn dan jongens, de rijping van het skelet bij hen iets verder is gevorderd.

Utrecht, 22 juni 1964

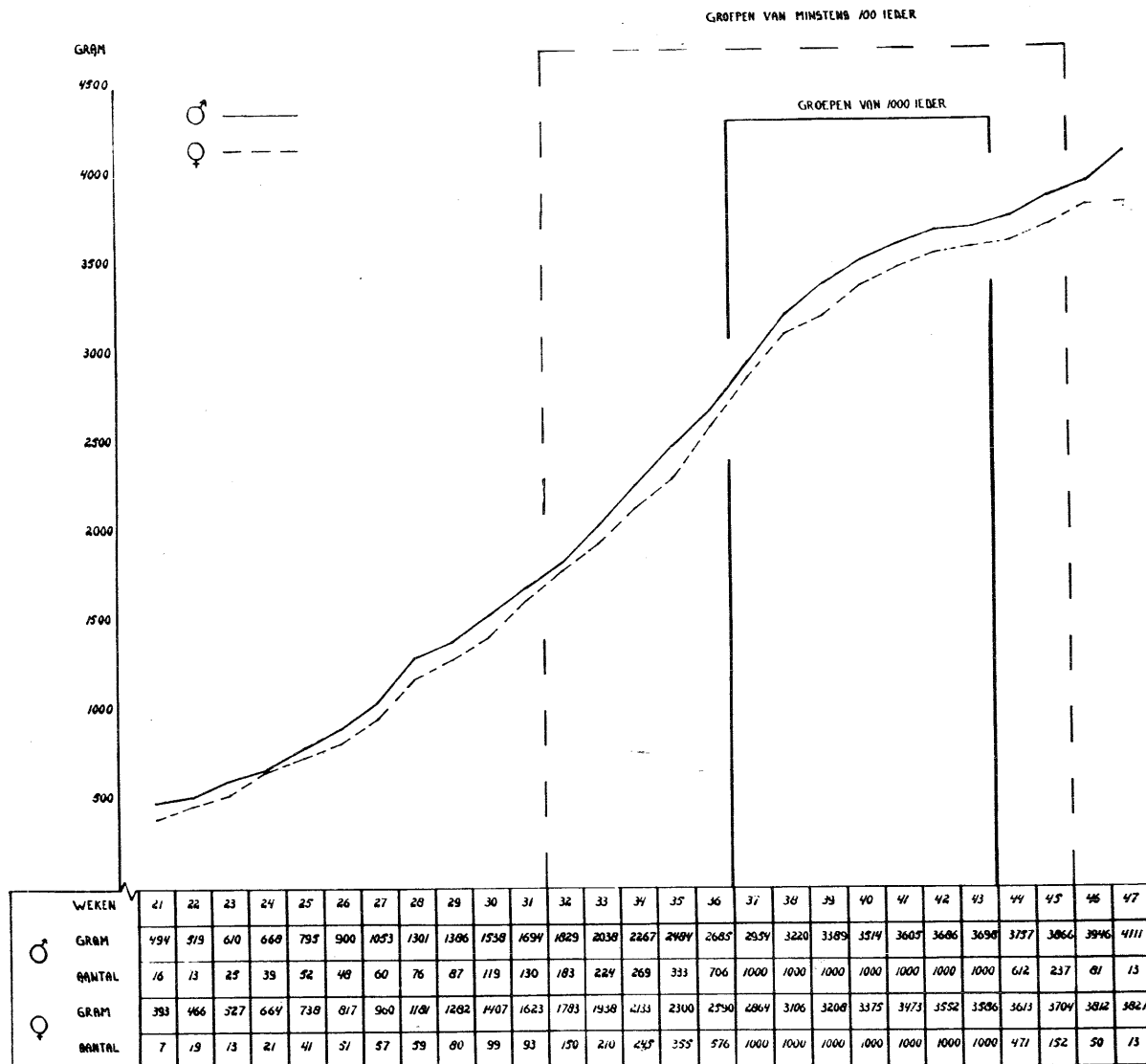
F. SCHWARZ

In het artikel van Dr. SCHWARZ (1964) over „Hormonale beïnvloeding van de lengtegroei” staat de mededeling dat

„meisjes bij de geboorte gemiddeld zwaarder en langer zijn dan jongens”.

Meisjes zijn bij de geboorte lichter (en korter) dan jongens, zoals uit de hierbij afgedrukte gewichtscurve moge blijken. Deze curve werd vervaardigd door mej. B. L. HUIDEKOPER, na bewerking van ruim 100.000 kindergewichten, bepaald in de Kweekschool voor Vroedvrouwen en de Verloskundige Universiteitskliniek te Amsterdam.

Literatuur: SCHWARZ, F. (1964) *Ned. T. Geneesk.* 108, 1182. Amsterdam, 19 juni 1964 G. J. KLOOSTERMAN

Kindergewicht in verschillende zwangerschapsweken bij jongetjes en meisjes (Vroedvrouwenkliniek en Verloskundige Universiteitskliniek, beide te Amsterdam)

BLADVULLING

EEN EEUW GELEDEN

(Oproep tot aansluiting bij Maatschappij Geneeskunst). — Aan de Geneeskundigen in Nederland: „De Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst heeft 't van haren pligt geacht, zich te wenden tot alle Kunstgenooten in den lande, met de ernstige bede, dat elk zich, als Lid, aan haar aansluit. Doet zij 't ter wille harer eigene uitbreiding, veel méér nog doet zij 't ter wille

van de wetenschappelijke samenwerking en ontwikkeling, ter wille van den zedelijken en maatschappelijken invloed, ter wille van 't wel begrepen belang van den Geneeskundigen Stand en van iederen Geneeskundige op zichzelf”.

Dit is de aanhef van een oproep aan alle Nederlandse Artsen tot aansluiting bij de Maatschappij, getekend door de hoofdbestuurder-secretaris J. P. HEIJZE (de bekende dichter van *In een blauw geruiten kiel; Zie de maan schijnt door de bomen; Heb je wel gehoord van de zilveren vloot*, enz.). (Uit het *Ned. T. Geneesk.* 1860, bl. 721).